

Lovisa stads utlåtande om miljökonsekvensbeskrivningen för Östbanan

Inom Lovisa stads område har två huvudalternativ presenterats för delsträckan Venjärvi–Koria. Det östra alternativet, Lappträsk syd och nord, går norr om Forsby och öster och väster om Liljendal kyrkby. Det västra alternativet, Mörskom-alternativet, tangerar endast Lovisas västra landsbygdsdel. Mörskom-alternativet går till stor del genom skog, medan Lappträsk-alternativen passerar genom bebyggd landsbygd och två tätorter i Lovisa.

I MKB-beskrivningen föreslås fortsatt utredning av alternativet ”Lappträsk E”, som går genom Forsby och Liljendal söder om Lappträsk och vidare till Teuroinen. Lovisa stad fokuserar i sitt utlåtande på detta alternativ.

Projektets sannolikt betydande miljökonsekvenser

Det föreslagna alternativet möjliggör fortsatt planering av den så kallade Kustbanan från Forsby via Lovisa österut, enligt landskapsplanen. Det öppnar också för planering av en hållplats för närtågstrafik i Forsby och Lappträsk. Även om MKB-processen inte konkret planerat en station i Forsby, bör spårdragningen möjliggöra detta. Anslutning till banan Lahtis–Lovisa vore tekniskt möjlig. I övriga alternativ öster om Borgå saknas dessa möjligheter.

En hållplats för närtågstrafik i Forsby skulle påverka hela regionens trafiksystem positivt. Det skulle möjliggöra smidiga buss- och bilanslutningar från riksväg 6 och 7, särskilt från öster och norr. Östbanan bedöms medföra problem för de marknadsbaserade långfärdsbussarna från Helsingfors, vilket gör god helhetsplanering viktig beträffande stationens läge i Borgå.

Den västra delen av banan planeras till stor del i tunnel, vilket minskar många negativa konsekvenser. Efter Borgå är banan planerad att gå på marknivå. I Lovisa skulle flera bostadshus och gårdsområden direkt påverkas, och byastrukturer skulle splittras. Lokala trafikförbindelser skulle försämrats.

MKB-processens dialog med markägare har varit bristfällig. Endast allmänna möten har ordnats, och direkt kontakt med markägare har varit mycket begränsad. Det är viktigt att projektbolaget och de fortsatta planeringsaktörerna aktivt involverar både markägare och invånare.

Åtgärdernas inriktning på sannolikt betydande konsekvenser

Konsekvenserna för naturmiljön kräver ytterligare utredning. Lappträsk-alternativet medför mindre naturpåverkan än Mörskom-alternativet men orsakar ändå hinder för vilt mellan riksväg 6 och den planerade banan. En planerad faunabro i Liljendal byggdes aldrig under riksväg 6-projektet, och området har drabbats av flera viltolyckor, inklusive en älgolycka 2025.

I den fortsatta planeringen av banan bör man mellan Gammelby–Forsby Liljendal och Rudom reda ut tunnelalternativen. Pernåviken och Forsby ådal som i delgeneralplanen för Forsby–Gammelby klassificerats som nationellt värdefull utgör en viktig landskaps- och kulturhistorisk miljöhelhet. För att undvika viltolyckor bör vilda djurens färdvägar beaktas vid planeringen av banan och bland annat på väg 6 bör ett övergångsställe för djur genomföras. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt bullerbekämpning så att bullret som sprids i miljön kan dämpas.

Projektets konsekvenser för arter som lever i rinnande vatten måste utredas noggrannare. I västra delen av Lovisa, nära gränsen mot Borgå, finns ett dikes- och bäcksystem på båda sidor om korsningen mellan Borgåvägen (riksväg 170) och Pålbölevägen. Framför allt på den östra sidan slingrar sig vattendraget fram i ett tillstånd som närmar sig naturligt. I detta område förekommer utter. I Forsby å finns den tjockskaliga

målarfågel, en så kallad direktivart. I en utredning från 2018 gjordes observationer av arten på båda sidor av bron där Borgåvägen korsar ån. Forsby å är dessutom ett vattendrag för vandringsfisk, och artbeståndet omfattar bland annat öring, som är klassad som hotad. I ån har fiskevårdande åtgärder och utsättningar gjorts under flera decennier. Liljendals Åhusbäcken är ett naturligt eller naturenligt rinnande vattendrag, och i området förekommer bland annat den hotade strömstaren.

Niinijärvi är ett av södra Finlands viktigaste rastområden för tranor och besöks även av vadare vid lågvatten. Detta nämns inte i MKB-beskrivningen, vilket måste åtgärdas. Kvarnträsket är ett viktigt friluftsområde och häckningsområde för fåglar. Gammelby träsk är ett naturskyddsmässigt betydande rastställe för flyttfåglar under våarna.

Även Koskenkylä grundvattenområde kräver noggrannare bedömning. Vattenverkets betydelse är stor och det finns ingen reservvattentäkt.

Projektets tillstånd, planer och beslut

I Koskenkylä berör spårdragningen ett område som ska få en reviderad delgeneralplan år 2026. Där behandlas också möjligheten till en hållplats för närtågstrafik.

Byggskedets sprängning och krossning kräver miljötillstånd eller bulleransmälan beroende på störningens omfattning. Om materialuttag sker enligt fastställd järnvägsplan krävs inget separat tillstånd enligt markanvändningslagen.